

IV Małopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
województwa małopolskiego w roku szkolnym 2016/2017

ETAP SZKOLNY

4 października 2016 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:

a) pierwszy raz – w całości

b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu

➤ zdania wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją

➤ znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane

➤ bardziej rozbudowane zdania można przeczytać ponownie

c) trzeci raz – znów w całości.

2. Łączny czas dyktanda (kodowanie, pisanie dyktanda i oddanie pracy) nie może przekroczyć 45 min.

3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy rywalizację.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów GIMNAZJUM

Kino w służbie historii

W bieżącym roku mija sto dwudziesta rocznica pierwszego na ziemiach polskich pokazu słynnego francuskiego kinematografu. Odbył się on 14 listopada 1896 r. w Teatrze Miejskim w Krakowie. Wszakże nie od razu doceniono ogólnospołeczne i kulturotwórcze możliwości nowo powstałego urządzenia.

Początki kina polskiego nie należały do najłatwiejszych: chronicznie niedoinwestowana, narażona na ryzyko porażki rodzima kinematografia pozostawała zapóźniona względem kina europejskiego. Próbowano zapewnić frekwencję m.in. poprzez łączenie w filmach podniosłego wątku patriotycznego i perypetii miłosnych. Odwoływano się do heroizmu walczącej o polskość Lwowa młodzieży czy wojny polsko-bolszewickiej. Ponadto niedostatek oryginalnych scenariuszy rekompensowano adaptacjami literatury. Warto by wspomnieć o premierze „Pana Tadeusza”, na której obecni byli marszałek Józef Piłsudski i ówczesny prezydent Rzeczypospolitej, Ignacy Mościcki.

Międzywojenną historię filmu polskiego zamknęła jakże symboliczna scena. Otóż wkraczające we wrześniu 39 roku do Warszawy faszystowskie oddziały filmowali na placu Trzech Krzyży zarówno operatorzy niemieckiej kroniki frontowej, jak i ustawieni naprzeciw filmowcy polscy. Wkrótce okupanci przejęli wszystkie kina oraz sprzęt. Hans Frank, szef Generalnej Guberni zażądał, aby Polakom wyświetlano tylko filmy rozślawiające wielkość Rzeszy Niemieckiej. Kino znalazło się w cieniu swastyki, toteż Polskie Państwo Podziemne zalecało sabotaż seansów filmowych, a aktorów współpracujących z hitlerowskim reżimem skazywano na karę infamii. Równocześnie Biuro Informacji i Propagandy Armii Krajowej uruchomiło kursy dla operatorów. Dzięki archiwalnej kronice filmowej niedawno odtworzono przejmujący autentyzmem obraz gehenny warszawiaków w filmie pt. „Powstanie Warszawskie”.

Kamera towarzyszyła również na co dzień polskim oddziałom na Wschodzie i na Zachodzie, chociażby w bitwie o Monte Cassino. Można by rzec, że dzięki twórcom X muzy kino stało się niekonwencjonalnym orężem w walce o niepodległość.

ZASADY OCENIANIA I PUNKTOWANIA DYKTANDA

Za podstawę reguł i zasad ortograficznych obrano **Wielki słownik ortograficzny języka polskiego PWN z zasadami pisowni i interpunkcji** pod red. Edwarda Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

Zasady punktacji:

1. Maksymalnie można zdobyć **100 pkt.** (za pracę bezbłędną ortograficznie oraz interpunkcyjnie).
2. Za każdy błąd wynikający z **naruszenia pierwszorzędnych** zasad ortograficznych **odejmujemy 2 pkt.** Są to:
 - błędy w zakresie pisowni wyrazów z **ó-u, rz-ż** (w tym wyjątki od pisowni **rz** po spółgłoskach), **ch-h**
 - błędy w zakresie pisowni **nie** z różnymi częściami mowy
 - błędy w pisowni zakończeń **-ji, -ii, -i**
 - błędy w pisowni wyrazów wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych)
 - błędy w zakresie pisowni cząstki **-by** z osobowymi formami czasownika
 - błędy w zapisie przedrostków **roz-, bez-, wez-, wes-, wz-, ws-**
 - błędy w pisowni nosówek (**ą, ę**) oraz połączeń **om, on, em, en.**
3. Za każdy błąd wynikający z **naruszenia zasad drugorzędnych** oraz za inne błędy **odejmujemy 1 pkt.** Są to np.
 - błąd w pisowni wyrażen przyimkowych
 - błąd w pisowni zakończeń **-ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo**
 - błędna pisownia przedrostków **z-, s-, ś-**
 - błędna pisownia **-by** z pozostałymi częściami mowy
 - błąd w przenoszeniu wyrazu oraz błąd w pisowni wyrazów złożonych
 - brak całego wyrazu
 - mylenie głosek dźwięcznych z bezdźwięcznymi
 - brak znaków diakrytycznych (np. kreseczki nad literą oznaczającą miękką głoskę, kropki nad literą **ż**, oznaczenia nosowości w literach **ą** i **ę**).
4. Za **błąd interpunkcyjny** (brak odpowiedniego znaku interpunkcyjnego lub jego błędne użycie) **odejmujemy 0,5 pkt.**

UWAGA!

1. Prace napisane drukowanymi literami nie podlegają ocenie.
2. Zaświadczenia o dysleksji, dysgrafii i dysortografii nie będą uwzględniane.
3. W przypadku nieczytelnego zapisu rozstrzygnięcie zapada na niekorzyść ucznia.
4. Za powtórzenie błędu w takim samym wyrazie nie odejmuje się punktów.
5. Nie odejmuje się punktów za brak akapitu.
6. Dopuszcza się zapisywanie liczb zarówno cyframi, jak i słownie.
7. Za poprawny uznaje się zapis tytułu dyktanda w cudzysłowie lub bez cudzysłowu; jedyna poprawna pisownia tytułu dyktanda – bez kropki na końcu.
8. W zapisie imion za poprawne przyjmujemy tylko ich pełne brzmienie (niedopuszczalne skróty).
9. Błędny zapis w zakresie dużej litery w **nazwie własnej wielowyrzowej** – odejmujemy **tylko 2 pkt.**
10. Brak litery w wyrazie, zmiana kolejności liter, dodanie litery, brak lub dodanie spójnika – odejmujemy **0,5 pkt.**

ZAŁĄCZNIK do zasad oceniania i punktowania (etap szkolny)

W trosce o wysokie standardy naszej wspólnej pracy, Autorzy Dyktanda przygotowali uszczegółowienia punktacji. We wszystkich przypadkach powołujemy się na ustalenia zawarte w **Wielkim słowniku ortograficznym języka polskiego PWN z zasadami pisowni i interpunkcji** pod red. E. Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010 – w skrócie WSOJP.

Tekst dyktanda dla uczniów gimnazjum

1. W pierwszym akapicie, zdanie pierwsze: określenie „*W bieżącym roku*” – oczekujemy zapisu słownego, ale akceptujemy użycie skrótu „br.”.
2. W pierwszym akapicie akceptujemy zapis daty z zachowaniem poprawnej interpunkcji (poniższe przykłady):
 - *14 listopada 1896 roku/ 1896 r.*
 - *14.11.1896 r.*
 - *14 XI 1896 r.*
 - *czternastego listopada tysiąc osiemset osiemdziesiątego szóstego roku.*
3. W drugim akapicie, ostatnie zdanie: dopuszczalna pisownia *marszałek, prezydent* wielką lub małą literą – por. § 85 i §116 WSOJP.
4. W drugim akapicie, ostatnie zdanie: dopuszczalna pisownia „*Rzeczypospolitej*” albo „*Rzeczypospolitej*” – por. WSOJP.
5. Trzeci akapit, drugie zdanie: dopuszczalny zapis „39 roku” lub „39 r.”.
6. Trzeci akapit, ostatnie zdanie: akceptujemy zapis tytułu filmu „*Powstanie Warszawskie*” (zgodnie z formą zastosowaną przez autorów filmu) lub „*Powstanie warszawskie*” (jeśli uczeń zastosuje zasadę ortograficzną – por. WSOJP).
7. Ostatni akapit, pierwsze zdanie: wyrażenie „*na Wschodzie i na Zachodzie*” – akceptujemy tylko pisownię dużą literą, bo nie chodzi tu o kierunki świata – por. § 79 WSOJP.
8. Ostatnie zadanie tekstu: dopuszczalne zapisy – „*X muzy*” lub „*dziesiątej muzy*” – por. WSOJP. Nie akceptujemy zapisu: *!X Muzy!*, *!10 muzy!*, *!10. Muzy!*, *!10 Muzy!*.

*Organizatorzy Dyktanda serdecznie dziękują za współpracę!
Wspólnie uczymy (się) „historii po polsku”!*